

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в II кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Дніпропетровської області у II кварталі 2024 року свідчать, що на тлі війни, високих цін на сировину, матеріали та браку кваліфікованих працівників респонденти очікують незмінних обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Водночас респонденти послабили свої оцінки щодо перспектив розвитку власних підприємств. Очікується нижча інфляція. Девальваційні очікування посилились.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **обсяги виробництва товарів та послуг на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 5.1%) (графік 1). У цілому по Україні очікується помірне зменшення обсягів виробництва – «мінус» 0.3% (графік 1). Найоптимістичніші очікування в підприємств сільського господарства (баланс відповідей – 16.7%), найпесимістичніші – у підприємств транспорту та зв'язку («мінус» 28.6%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги нижчими темпами:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 10.0%, становить 54.5% (у попередньому кварталі – 65.4%), у цілому по Україні – 37.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 93.5% респондентів (у попередньому кварталі – 85.3%), у цілому по Україні – 84.9%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 3.9% (у попередньому кварталі – 0.0%), у цілому по Україні – «мінус» 0.2% (таблиця). Найоптимістичніші очікування в респондентів сільського господарства, найпесимістичніші – у підприємств інших видів економічної активності (баланси відповідей – 33.3% і «мінус» 33.3% відповідно);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 5.2% (у попередньому опитуванні – 7.8%) (таблиця). Респонденти також очікують зростання обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 21.2% (у I кварталі 2024 року – «мінус» 2.9%). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.7% та 11.0% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей «мінус» 12.2% і «мінус» 5.3% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 2.9% і 4.1% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні – «мінус» 5.5% та 5.4% відповідно;
- **скорочення чисельності працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 5.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.7%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 10.7%. Найбільше скорочення чисельності працівників очікували респонденти підприємств транспорту та зв'язку, водночас респонденти підприємств інших видів економічної діяльності очікують збільшення персоналу (баланси відповідей – «мінус» 28.6% та 33.3%);
- **зростання цін як на товари / послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 92.1% та 60.5% відповідно (у I кварталі 2024 року – 84.6% та 57.7% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на товари / послуги власного виробництва в респондентів переробної промисловості та торгівлі (баланси відповідей – 90.9% та 80.0% відповідно). На подорожчання товарів / послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії, а також курс гривні до іноземних валют (вплив чинника посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 64.9% та 54.5% відповідно (у I кварталі 2024 року – 67.9% та 62.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали та брак кваліфікованих працівників (графік 5).

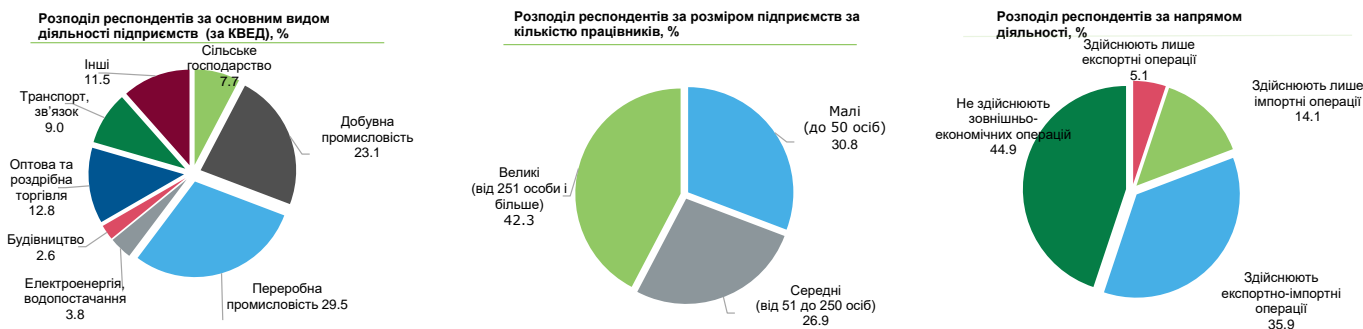
Очікування **щодо зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом **дещо посилилися** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (29.5%), надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави є основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів (графік 10).

97.4% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.0%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

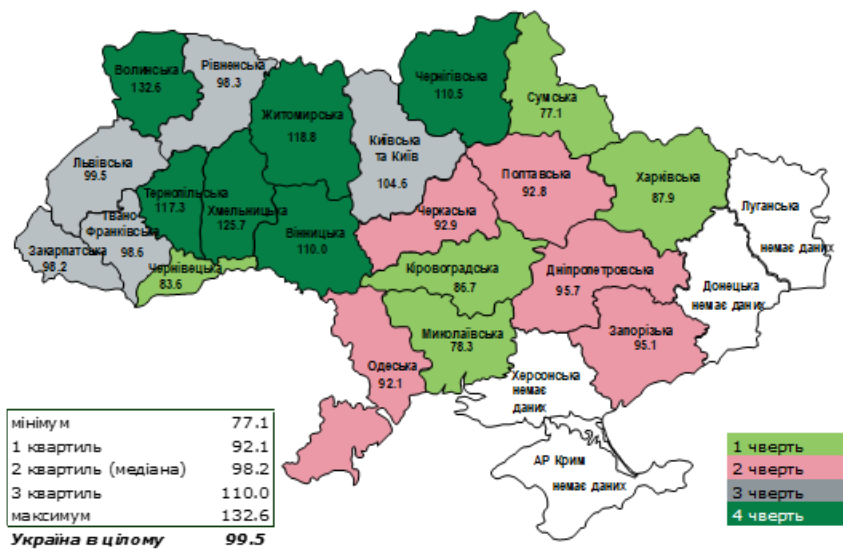
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 24.4% (у I кварталі 2024 року – «мінус» 25.6%), у цілому по Україні – «мінус» 4.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 14.6% (у I кварталі 2024 року – «мінус» 6.5%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 21.1% (у попередньому кварталі – 28.2%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 30 квітня – 27 травня 2024 року;
- опитано всього 78 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інше.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

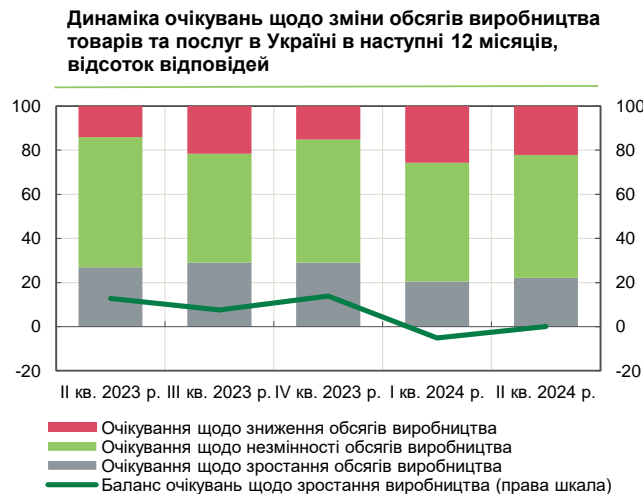
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-9.0	-2.5	-3.7	0.0	-3.9
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	9.0	3.7	7.8	5.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-15.4	-2.7	-13.9	-2.9	-12.2
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-16.7	-2.7	-1.3	4.1	-5.3
кількості працівників	-7.6	-9.0	-5.2	-7.7	-5.2

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

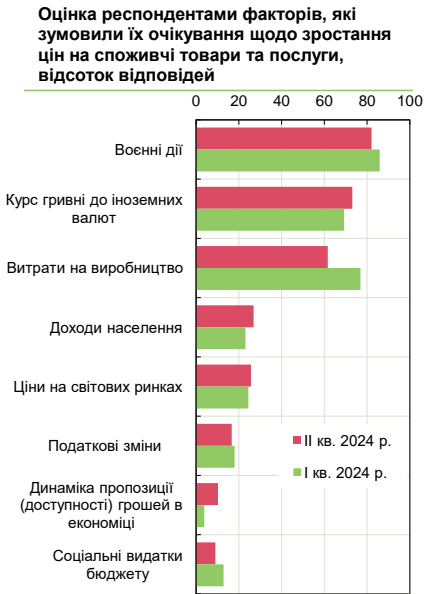
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

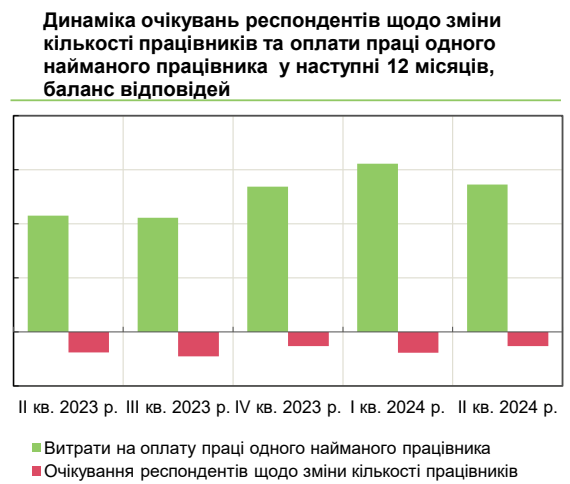
Графік 2

Графік 3

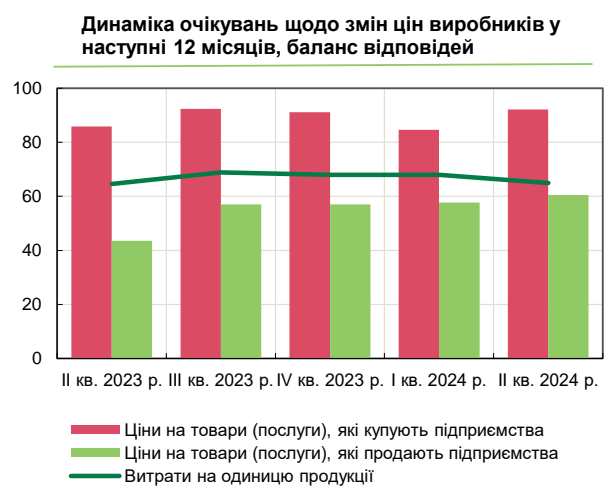
Графік 4

Графік 5

Графік 6

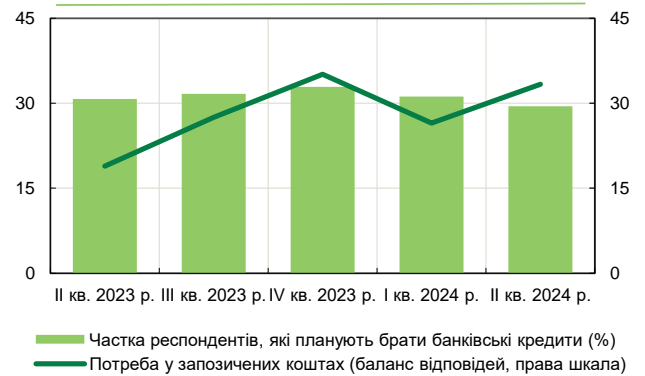
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

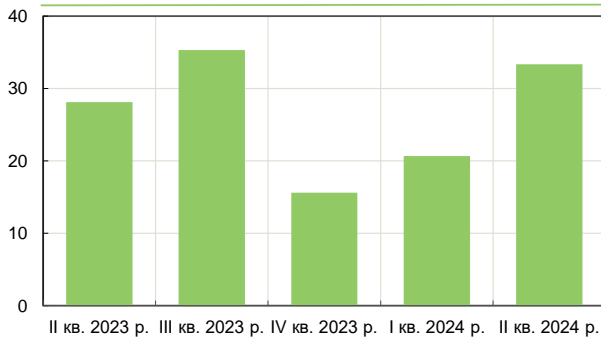
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

